

Kære medlem af Erhvervs- Vækst og Eksportudvalget

23. oktober 2014

Lad landbruget gøde væksten

-vi kan bidrage med op til 2,7 mia. kr. vækst årligt, uden statslige investeringer eller tilskud.

Baggrund

Vi er en gruppe yngre landmænd fra Kolding Herreds Landbrugsforening, som har søgt foretræde for udvalget. Vi vil gerne anskueliggøre de store potentialer, der er for vores landbrug og for samfundet, hvis vi kan få lov at gøde vores marker efter afgrødernes behov. Dette vel og mærke uden at miljøet behøver at tage skade.

De restriktive danske særregler betyder at danske marker underforsynes med gødning svarende til ca. 18 % mindre gødning end den mængde vores naboer i EU må anvende. I vore nabolande kan vores kolleger gøde efter planternes optimale behov. Hvis vi fik mulighed for at gøde vores marker optimalt, ville det skabe en omgående værditilvækst i dansk landbrug og dermed forbedre vores muligheder for at bidrage til at skabe vækst. De nuværende gødningsrestriktioner påvirker samfundsøkonomien negativt, uden at de bidrager til en målrettet løsning af de miljømæssige mål. Vi anerkender at der arbejdes på en mere målrettet regulering på sigt, men der er behov for handling nu.

Fra 60-100 gram ekstra korn på en kvadratmeter til 1,3 mio. ekstra tons korn i Danmark

Til vores foretræde har vi medbragt 1 kvadratmeter "mark". Vi viser den mængde korn, som vi avler i dag på 1 kvadratmeter dansk hvedemark med de nuværende restriktive gødningsregler. Tilsvarende viser vi hvor meget korn der kunne høstes mere, hvis vi kunne gøde efter planternes behov tilsvarende vores kolleger i vores nabolande Tyskland, Sverige og Holland mfl. Gennemsnitligt er forskellen i udbytter 600 kg korn pr ha. I årets udbytteforsøg er der vist merudbytter op til 1.000 kg pr ha ved at gøde optimalt. Når vi skalerer dette udbyttepotentiale og merværdien op til hele Danmark, så bliver det vækstmæssige potentiale for landbruget og for samfundet meget stort.

2-3 procent mindre protein i kornet og en lastbilkolonne på 90 km længde

Desværre påvirker de restriktive gødningsnormer også kvaliteten af vores afgrøder. Og dette forværres år for år, fordi jordens naturlige kvælstofindhold reduceres. De lave danske gødningsnormer betyder at proteinindholdet i vores afgrøder bliver stadigt mindre. Det betyder, at landbrugslandet Danmark nu er blevet nettoimportør af korn til brød og snart også af malkorn til ølbrygning.

Også foderafgrøderne til vores husdyr mangler protein. Proteinindholdet, i det korn vi høster i dag, ligger nu 2-3 procentenheder lavere end i udenlandsk korn. Det betyder at vi må importere mere protein i form af soya fra Sydamerika for at substituere det manglende protein i de danske afgrøder. Den medbragte bunke soyaskrå fylder 8,4 kg og svarer til den mængde soja, der skal importeres ekstra for at erstatte det manglende protein i den mængde dansk korn, som der går til opfedning af 1 slagtesvin. Når dette tal skaleres med 19 mio. producerede slagtesvin om året, så svarer det til at vi hvert år skal importere 160.000 tons sojaskrå ekstra. Det svarer til en 90 km lang lastbilkolonne fyldt med sojaskrå. Dertil kommer at der på samme vis mangler protein i foderafgrøderne til kvæg og fjerkræ. Så de samlede afledte effekter er betragtelige. Merimporten af soja påvirker således betalingsbalancen negativt og har en ydermere miljømæssigt uheldige sideeffekter.

De vækstmæssige potentialer for samfundet ved at hæve gødningsnormerne

– hvad siger sagkundskaben?

Københavns- og Århus Universitet og Videncenter for Landbrug har i flere rapporter¹² søgt at afdække de samlede tab for landbruget og samfundet ved den nuværende undergødsning. Københavns Universitet opgør i en rapport fra 2013 tabet til at andrage mellem 480-975 mio. kr. årligt. En rapport fra Videncenter for Landbrug fra 2013 viser et tab i 2012 på 2,7 mia. kr. pr år og et gennemsnitligt tab de seneste 5 på år på 1,6 mia. kr. pr år. Forskellene skyldes prisudsving mellem årene og forskellige udgangspunkter for fastsættelse af priser og udbytter. Vi vil ikke gøre os til

dommer over, om den ene eller anden instans har ret, men blot konstatere at det i alle tilfælde er meget store beløb vi som samfund hvert år går glip af. Eller omvendt, at der her er et kæmpepotentiale for "gratis" vækst.

Hvad med de afledte miljømæssige effekter

Kvælstof findes naturligt i store mængder i atmosfærisk luft og i jorden, men kan også påvirke vandmiljøet negativt. Der vil altid være kvælstofudvaskning, også fra dyrket jord, om det er havejord eller landbrugsjord. Rigtig mange faktorer påvirker udvaskningen. Mængden er gødning har betydning, men er langt fra den eneste faktor. Nye svenske undersøgelser³ viser at så længe der kun gødes op til planternes optimum, så påvirkes udvaskningen kun marginalt. Derfor har den restriktive og generelle danske kvælstofregulering kun begrænset miljøeffekt, fordi den ikke er målrettet.

For os landmænd vil det give meget mere mening at vi blev reguleret efter vores faktiske udledning sat i forhold til den konkrete sårbarhed i det vandmiljø vi udleder til. Målinger på vores drænvand viser næsten samstemmigt at kvælstofudledningen fra vores marker er betydeligt lavere end det forskernes modeller viser den burde være. Samtidig ved vi i dag, at vi kan fjerne kvælstof ved at anvende målrettede tiltag, der hvor der måtte være et problem. Eksempelvis fjerner 1 ha minivådområde i gennemsnit ca. 900 kg N om året, men vi er i dag afskåret fra at bruge dette og andre målrettede virkemidler. Der behøver derfor ikke være noget modsætningsforhold mellem ønsket om at kunne gøde mere og samtidig at tage vare på miljøet.

Sojaimport med en miljømæssig bagside

De naturgivne betingelser for landbrug er gode i Danmark, og vores fødevarer er blandt de sikreste i verden. Derfor ærgres det os som landmænd, at vi tvinges til at øge importen af sydamerikansk soja, fordi vores afgrøder indeholder for lidt protein. Det er velkendt at landbrugsproduktionen i Sydamerika nogle steder sker under forhold, hvor de lokale økosystemer presses. Der ryddes stadig regnskov for at skaffe mere dyrkningsjord og brugen af genmodificerede afgrøder er udbredt, ligesom der anvendes kemikalier langt mere intensivt end under danske forhold. Hertil kommer en ikke uvæsentlig CO2 belastning i forbindelse med at sojaen skal sejles rundt om jordkloden. Vi har som landmænd svært ved at forstå at kvælstof er det eneste der fokuseres på, når der snakkes miljøbelastning.

Opfordring til Erhvervs- vækst og eksportudvalget

KHL opfordrer udvalgets medlemmer til at arbejde for at de danske gødningsregler hurtigst muligt ændres så danske landmænd fremover kan gøde deres marker på linje med kollegerne i vores nabolande, således at vi landmænd på den måde kan være med til at skabe vækst og merværdi for det danske samfund.

Med venlig hilsen

Kolding Herreds Landbrugsforening.

Thomas Hansen
Landmand og Formand
Tlf. 40523816

Hans Damgaard
Landmand
Tlf. 23282097

Hans Peter Hansen
Landmand
Tlf. 22127584

Hans Chr. Carstensen
Landmand
Tlf. 61763366

Referencer:

1 Hvad koster de underoptimale danske kvælstofnormer dansk Landbrug, L. Knudsen, Videncenter for Landbrug, 2013

2 Landbrugets omkostninger ved den nuværende normreduktion, Pilgaard og Kristensen mfl, Århus Universitet, 2013

3 Relation between economically optimal use of nitrogen and nitrogen leaching, Sofia Delin, Maria Stenberg, SLU Department of soil and environment, Skara, Sweden.